

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΕΝΩΣΗ ΦΙΛΟΛΟΓΩΝ
Πολυτεχνείου 6, 10433 Αθήνα
τηλ.: 210-5243434, fax: 210-5228231
e-mail: p-e-f@otenet.gr
<http://www.p-e-f.gr>

**Οι απόψεις της ΠΕΦ για τα θέματα εξετάσεων στο μάθημα των
Λατινικών
Θεωρητικής Κατεύθυνσης
στις Απολυτήριες Εξετάσεις της Γ΄ τάξης Ημερησίου Γενικού
Λυκείου
1 Ιουνίου 2012**

Τα προς μετάφραση κείμενα προέρχονται από τις διδακτικές ενότητες XXVIII και XXXII του σχολικού εγχειριδίου. Είναι γνωστά και διδαγμένα και δεν έχουν ιδιαίτερες μεταφραστικές απαιτήσεις.

Οι γραμματικές και συντακτικές ασκήσεις-κλιμακούμενης δυσκολίας- κινούνται στην παραδοσιακή πρακτική των τελευταίων ετών, ελέγχοντας μόνο την απομνημόνευση τύπων.

Τα θέματα των εσπερινών λυκείων ήταν τα ίδια με αυτά των ημερησίων λυκείων (τα κείμενα προς μετάφραση και οι γραμματικές παρατηρήσεις). Υπήρχαν διαφοροποιήσεις στις συντακτικές ασκήσεις, που ήταν πολύ πιο απλές.

Η ύλη στα λατινικά παραμένει η ίδια από το 1982 και επομένως είναι αναπόφευκτες οι επαναλήψεις στη διατύπωση των θεμάτων. Ίσως, είναι καιρός να αντικατασταθεί το υπάρχον διδακτικό εγχειρίδιο από άλλο νεότερο.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Ευδεικτικές απαντήσεις

B1: Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις και φράσεις:

summa	superiore
parvi	minime
preti	pretium
scelus	scelera
tanto dolore	tantus dolor
nilil	nulla re
ei	earum
gratius	gratiores
quas	cui
bene	meliora
rem	re
mentem	mentium
omnes	omni
cruciatus	cruciatu

B2. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθέναν από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους:

investiga	investiganto
mitte	misistis
rediens	redeunt
deduc	deduxerit
noli	non vis
sit	essemus
adfectus est	adficeris/ -ere
possit	potuisse
gerendi	gererentur
administrandi	administravisses
colendo	cultu
proponebam	proposuissent
conformabam	conformatum iri
expetendo	expeti(v)ero
obicere	obiectura

Γ1α. «tu hominem investiga»: να επαναδιατυπώσετε την πρόταση, ώστε να εκφράζεται απαγόρευση και με τους δύο τρόπους.

- **noli hominem investigare**
- **ne hominem investigaveris**

Γ1β. «rediens»: να μετατρέψετε τη μετοχή στην αντίστοιχη πρόταση, ώστε να εκφράζει το σύγχρονο σε σχέση με το ρήμα της πρότασης, στην οποία ανήκει.

- **dum redis** (δευτερεύουσα χρονική δηλώνει μια συνεχιζόμενη πράξη στη διάρκεια της οποίας συμβαίνει μια άλλη πράξη και εκφέρεται πάντα με οριστική ενεστώτα)

Γ1γ. να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των παρακάτω τύπων:

Epheso	Απρόθετη αφαιρετική (γιατί είναι κύριο όνομα πόλης) που δηλώνει την απομάκρυνση από κάποιον τόπο, ως επιρ προσδιορισμός του τόπου στο <i>rediens</i>
tecum	Εμπρόθετος προσδιορισμός της συνοδείας στο <i>deduc</i>
nilili	Γενική κατηγορηματική της αξίας (δηλώνει την αφηρημένη ηθική αξία) στο ρήμα <i>est</i>
dolore	Αφαιρετική οργανική του μέσου, που συνοδεύει το <i>est adfectus</i>
cupidus	Επιρρηματικό κατηγορούμενο του τρόπου στο <i>comformabam</i> . Αναφέρεται στο <i>ego</i> .
gerendi	Γενική του γερουνδίου ως γενική αντικειμενική (συμπλήρωμα) στο <i>cupidus</i>
tot	Επιθετικός προσδιορισμός στο <i>dimicationes</i>
mortis	Γενική επεξηγηματική στο <i>pericula</i>
me	Αντικείμενο (αυτοπάθεια) στο <i>obicere</i>

Γ2α. «ut nihil ei gratius posit esse quam recuperatio fugitivi»

- το είδος της πρότασης: δευτερεύουσα επιρρηματική συμπερασματική, λόγω της δεικτικής αντωνυμίας tanto που προηγείται στην κύρια πρόταση. Εισάγεται με το σύνδεσμο ut nihil γιατί είναι αποφατική.
- συντακτική λειτουργία: επιρρηματικός προσδιορισμός που δηλώνει το αποτέλεσμα από το ρήμα est adfectus.
- δικαιολόγηση της έγκλισης και του χρόνου εκφοράς: εκφέρεται με υποτακτική, γιατί στη λατινική το αποτέλεσμα θεωρείται πάντα μια υποκειμενική κατάσταση. Η υποτακτική είναι χρόνου ενεστώτα γιατί εξαρτάται από το adfectus est, το οποίο θεωρείται αρκτικός χρόνος- είναι παρακείμενος με σημασία ενεστώτα, δηλ. δείχνει ότι το πάθος δημιουργήθηκε στο παρελθόν αλλά εξακολουθεί να υπάρχει. Οι συμπερασματικές προτάσεις στα λατινικά έχουν μια ιδιομορφία ως προς την ακολουθία των χρόνων (συγχρονισμός κύριας-δευτερεύουσας). Το αποτέλεσμα δηλ. είναι ιδωμένο τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής του.

Γ2β. «cogitando homines excellentes»:

- γερουνδιακή έλξη: **cogitandis hominibus excellentibus**
- να αιτιολογηθεί αν είναι υποχρεωτική: δεν είναι υποχρεωτική γιατί πρόκειται για απρόθετη αφαιρετική του γερουνδίου (cogitando). Υποχρεωτική είναι μόνο όταν πρόκειται να χρησιμοποιήσουμε εμπρόθετο τύπο του

γερονδίου ή όταν η σύνταξη επιβάλλει τη δοτική του γερονδίου με αντικείμενο και στις δύο περιπτώσεις σε αιτιατική.

Γ2γ. «Quas ego, cupidus bene gerendi et administrandi rem publicam, semper mihi proponebam» : Μετατροπή σε πλάγιο λόγο με εξάρτηση από τη φράση «Cicero dicit».

- **Cicero dicit eas se cupidum bene gerendi et administrandi rem publicam, semper sibi proponere.**

Από την Πανελλήνια Ένωση Φιλολόγων

